MİS'AR BİN KEDAM

Büyük hadîs âlimlerinden. Künyesi, Ebû Seleme'dir. Rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerde çok güvenilir olduğu için kendisine "Mushaf" da denir. Doğum târihi bilinmemektedir. 155 (m. 772)'de Mekke-i mükerremede vefât etti. 153, 152 yılında vefât etmiştir diyenler de vardır.

Rivâyetlerinde çok güvenilir olan Mis'ar bin Kedâm, bin kadar hadîs-i şerîf rivâyet etti. İslâm âlimlerince senet kabûl edilen ve Kütüb-i sitte adı verilen meşhûr hadîs kitabları onun rivâyetlerini almışlardır. Adiy bin Sabit, Hakem bin Uteybe, Amr bin Mürre ve başkalarından hadîs-i şerîf bildirdi. Ondan da, Süfyân bin Uyeyne, Yahyâ el-Kettân, Muhammed bin Bişr, Yahyâ bin Âdem ve daha birçok kimse hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir.

Onun hakkında âlimler şöyle söylemişlerdir. Yahyâ bin el-Kettan: "Mis'ar'dan daha çok sözüne güvenilir birisini görmedim."

Ahmed bin Hanbel: "Sika (sözüne güvenilir olan) Şu'be ve Mis'ar gibi olur."

Vekî bin Cerrah: "Mis'arın şüphesi, başkasının yakîni (kesin bilgisi) gibidir." İbn-i Mis'ar (Mis'ar'ın oğlu): "Babam Kur'ân-ı kerîmin yarısını okumayınca uyumazdı."

Yala: "Mis'ar ilim ve vera'ı (şüphelilerden kaçınmayı) kendisinde toplamıştır."

Süfyân-ı Sevrî hazretleri, O'nun, doğruluk kaynaklarından biri olduğunu söylemiştir.

Mus'ab bin Mikdâm (radıyallahü anh) buyurur ki: Resûlullahı (aleyhisselâm) rü'yâmda gördüm. Süfyân-ı Sevrî, elinden tutmuştu. Süfyân-ı Sevrî "Yâ Resûlallah, Mis'ar bin Kedâm vefât etti" deyince, Resûlullah (aleyhisselâm) "Evet vefât etti. Bunu gök ehline müjdele!" buyurdu.

Süfyân bin Uyeyne (radıyallahü anh) buyurdu ki: "Mis'ar bin Kedâm (radıyallahü anh) vefât edince, sanki, lâmbalar ve ışıklar söndü zannettim."

Mis'ar'ı rü'yâda gördüler, en fâideli amel olarak neyi buldun? dediler. "Allahü teâlâyı hatırlayıp, anmayı" cevâbını verdi. Mis'ar hazretleri, hem hakkı ve doğruyu anlatır ve nasîhatta bulunur ve hem de Allahü teâlâya ibâdet husûsunda da gayretli ve ısrarlı hareket ederdi. Namazdan sonra insanın nefsi, şöyle şöyledir diye onun kötülüklerini şiirle dile getirirdi. Her gece, Kur'ân-ı kerîmin yarısını okumadan uyumazdı. Bitirince hafifçe uyur, sonra değerli bir şeyini kaybedip, onu arayan kimse gibi korkarak yerinden kalkar, dişlerini misvaklar, abdestini alır, fecr doğuncaya (sabah oluncaya) kadar, kıbleye doğru dönüp tefekkür ederdi. Yaptığı işleri gizlemekte çok itina gösterirdi. Kıyâmet günü hatırına geldiği zaman ağlar, hattâ, orada bulunanlar onu teselli ederdi. Annesine hizmet eder, "Eğer annem olmasaydı, zarûret olan ihtiyâçlar dışında mescidden ayrılmazdım" derdi. Namaz kıldığında, oturduğunda, kısaca, her zaman ağlardı.

Süfyân-ı Sevrî hazretleri onun ölüm hastalığı zamanında yanına girdiği zaman, o ağlıyordu. "Ey Mis'ar niçin ağlıyorsun? Vallahi şu anda ölmek isterdim" deyince Mis'ar (radıyallahü anh), "O zaman sen ameline güveniyorsun. Fakat ben, sanki bir dağın tepesindeyim, nereye düşeceğimi bilmiyorum" dedi. Bu söz üzerine, Süfyân-ı Sevrî hazretleri ağladı ve "Senin, Allahü teâlâdan korkman, benden daha fazla, ey kardeşim" dedi. Süfyân-ı Sevrî hazretleri ondan bahsederken künyesiyle Ebû Seleme der, ismiyle (Mis'ar) demekten haya ederdi.

Bir gece annesi ondan içmek için su istedi. Dışarı çıktı. Testiyi alıp getirinceye kadar annesi uyuya kalmıştı. Testi elinde sabaha kadar, annesi uyanıncaya kadar öylece bekledi.

Halife Ebû Ca'fer Mansûr, kadılık için onu aradı. Mis'ar hazretleri, ondan izin isteyip şöyle buyurdu: "Ey mü'minlerin emîri, ailemin bir dirhemlik ihtiyâcı oluyor. Onlara "Size onu satın alayım" diyorum, fakat benim yaptığım alış-verişten memnun olmuyorlar. Benim çoluk çocuğum bir dirhemlik bir alış-verişimden râzı olmadığı halde, sen bana kadılık teklif ediyorsun." Bu sözleri dinleyen halife ona kadılık teklifinden vazgeçti ve onu affetti. Sonra, Mis'ar hazretlerine "İmkânım olsa, sana yaya olarak gider gelirdim Mis'ar" dedi.

Mis'ar hazretlerinin rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden ba'zıları:

"Kim Ramâzan-ı şerîfin başından sonuna kadar cemâatle namaz kılarsa, Kadir gecesinden nasîbini almış olur."

"Başını imâmdan önce kaldıran, Allahü teâlânın, onun başını köpek başına çevireceğinden korkmaz mı?"

772)'de Mekke-i mükerremede vefât etti. 153, 152 yılında vefât etmiştir diyenler de vardır.

Rivâyetlerinde çok güvenilir olan Mis'ar bin Kedâm, bin kadar hadîs-i şerîf rivâyet etti. İslâm âlimlerince senet kabûl edilen ve Kütüb-i sitte adı verilen meşhûr hadîs kitabları onun rivâyetlerini almışlardır. Adiy bin Sabit, Hakem bin Uteybe, Amr bin Mürre ve başkalarından hadîs-i şerîf bildirdi. Ondan da, Süfyân bin Uyeyne, Yahyâ el-Kettân, Muhammed bin Bişr, Yahyâ bin Âdem ve daha birçok kimse hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir.

Onun hakkında âlimler şöyle söylemişlerdir. Yahyâ bin el-Kettan: "Mis'ar'dan daha çok sözüne güvenilir birisini görmedim."

Ahmed bin Hanbel: "Sika (sözüne güvenilir olan) Şu'be ve Mis'ar gibi olur."

Vekî bin Cerrah: "Mis'arın şüphesi, başkasının yakîni (kesin bilgisi) gibidir." İbn-i Mis'ar (Mis'ar'ın oğlu): "Babam Kur'ân-ı kerîmin yarısını okumayınca uyumazdı."

Yala: "Mis'ar ilim ve vera'ı (şüphelilerden kaçınmayı) kendisinde toplamıştır."

Süfyân-ı Sevrî hazretleri, O'nun, doğruluk kaynaklarından biri olduğunu söylemiştir.

Mus'ab bin Mikdâm (radıyallahü anh) buyurur ki: Resûlullahı (aleyhisselâm) rü'yâmda gördüm. Süfyân-ı Sevrî, elinden tutmuştu. Süfyân-ı Sevrî "Yâ Resûlallah, Mis'ar bin Kedâm vefât etti" deyince, Resûlullah (aleyhisselâm) "Evet vefât etti. Bunu gök ehline müjdele!" buyurdu.

Süfyân bin Uyeyne (radıyallahü anh) buyurdu ki: "Mis'ar bin Kedâm (radıyallahü anh) vefât edince, sanki, lâmbalar ve ışıklar söndü zannettim."

Mis'ar'ı rü'yâda gördüler, en fâideli amel olarak neyi buldun? dediler. "Allahü teâlâyı hatırlayıp, anmayı" cevâbını verdi. Mis'ar hazretleri, hem hakkı ve doğruyu anlatır ve nasîhatta bulunur ve hem de Allahü teâlâya ibâdet husûsunda da gayretli ve ısrarlı hareket ederdi. Namazdan sonra insanın nefsi, şöyle şöyledir diye onun kötülüklerini şiirle dile getirirdi. Her gece, Kur'ân-ı kerîmin yarısını okumadan uyumazdı. Bitirince hafifçe uyur, sonra değerli bir şeyini kaybedip, onu arayan kimse gibi korkarak yerinden kalkar, dişlerini misvaklar, abdestini alır, fecr doğuncaya (sabah oluncaya) kadar, kıbleye doğru dönüp tefekkür ederdi. Yaptığı işleri gizlemekte çok itina gösterirdi. Kıyâmet günü hatırına geldiği zaman ağlar, hattâ, orada bulunanlar onu teselli ederdi. Annesine hizmet eder, "Eğer annem olmasaydı, zarûret olan ihtiyâçlar dışında mescidden ayrılmazdım" derdi. Namaz kıldığında, oturduğunda, kısaca, her zaman ağlardı.

Süfyân-ı Sevrî hazretleri onun ölüm hastalığı zamanında yanına girdiği zaman, o ağlıyordu. "Ey Mis'ar niçin ağlıyorsun? Vallahi şu anda ölmek isterdim" deyince Mis'ar (radıyallahü anh), "O zaman sen ameline güveniyorsun. Fakat ben, sanki bir dağın tepesindeyim, nereye düşeceğimi bilmiyorum" dedi. Bu söz üzerine, Süfyân-ı Sevrî hazretleri ağladı ve "Senin, Allahü teâlâdan korkman, benden daha fazla, ey kardeşim" dedi. Süfyân-ı Sevrî hazretleri ondan bahsederken künyesiyle Ebû Seleme der, ismiyle (Mis'ar) demekten haya ederdi.

Bir gece annesi ondan içmek için su istedi. Dışarı çıktı. Testiyi alıp getirinceye kadar annesi uyuya kalmıştı. Testi elinde sabaha kadar, annesi uyanıncaya kadar öylece bekledi.

Halife Ebû Ca'fer Mansûr, kadılık için onu aradı. Mis'ar hazretleri, ondan izin isteyip şöyle buyurdu: "Ey mü'minlerin emîri, ailemin bir dirhemlik ihtiyâcı oluyor. Onlara "Size onu satın alayım" diyorum, fakat benim yaptığım alış-verişten memnun olmuyorlar. Benim çoluk çocuğum bir dirhemlik bir alış-verişimden râzı olmadığı halde, sen bana kadılık teklif ediyorsun." Bu sözleri dinleyen halife ona kadılık teklifinden vazgeçti ve onu affetti. Sonra, Mis'ar hazretlerine "İmkânım olsa, sana yaya olarak gider gelirdim Mis'ar" dedi.

Mis'ar hazretlerinin rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden ba'zıları:

"Kim Ramâzan-ı şerîfin başından sonuna kadar cemâatle namaz kılarsa, Kadir gecesinden nasîbini almış olur."

"Başını imâmdan önce kaldıran, Allahü teâlânın, onun başını köpek başına çevireceğinden korkmaz mı?"

“Secde ettiğin zaman, yırtıcı kuşlar gibi, iki kolunu yere döşeme, avucuna dayan. Pazun ile koltuk arasını vücûduna yapıştıma. Böyle yaparsan, her uzvun secde etmiş olur.”

“Gölgeler yayılıp, rüzgârlar esmeğe başladığı zaman, ihtiyâçlarınızı, Allahü teâlâya arz ediniz. Çünkü bu saat, tövbe edenlerin saatidir.”

“Faydalan**ılmayan ilim, Allahü teâlânın yolunda harcanmayan hazine gibidir.”**

“Sarho**ş** eden her**ş**ey haramd**ı**r.”

Resûlullah (aleyhisselâm) Abdurrahmân bin Sümrete’ye “Yâ Abdurrahmân, başkanlık (baş olmayı) isteme.”

Resûlullaha (aleyhisselâm), Allahü teâlânın evliyâsından soruldu: “Onlar görüldüğü zaman Allahü teâlâ hatırlanır” buyurdu.

Berâ bin Âzîb’in (radıyallahü anh) babası şöyle bildirir, Biz Resûlullahın (aleyhisselâm) “Yâ Rabbi! Kullarını dirilttiğin gün, beni azâbından koru” buyurduğunu duydum, demiştir.

“Kim, Allahü teâlânın rızâsı için hacca çıkarsa, Allahü teâlâ onun geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar, duâ ettiği kişi için de şefaatini kabûl eder.”

“Cennet ehli Cennete, Cehennem ehli de Cehenneme girdiği zaman bana “Yâ Muhammed! Şefaat et, ümmetinden sevdiğini (Cehennemden) çıkar” denir. O gün Eshâbımdan birine sövme suçu ile Allahü teâlâya gelen kimse, benim şefaatimden mahrûm kalacaktır.”

“Ya âlim, ya talebe veya ilim meclisinde bulunan, yahut ilim ve ilim ehlini seven ol. Beşincisi ya’nî, ilim ve ilim ehlinden hoşlanmayan olma.”

Mis’ar (radıyallahü anh), Cerîr bin Abdullah’ın (radıyallahü anh), Peygamberimize (aleyhisselâm) bîat etmek için gittiğini, Resûlullahın ona, her müslümana nasîhat vermeyi şart koştuğunu, “Ben, size nasîhat veriyorum” buyurduğunu bildirmiştir.

“Resûlullah (aleyhisselâm) şu sözlerle duâ buyururlardı: “Allahım! Beni kötü huylardan, nefsimin arzu ve isteklerinden ve hastalıklardan muhafaza et.”

“Allahım! Beni bir an bile nefsime bırakma. İhsan edip, verdiğin iyi şeyleri benden alma.”

“Gece namazının, gündüz namazına üstünlüğü, gizli olarak verilen sadakanın, açıktan verilen sadakaya üstünlüğü gibidir.”

“Kim, küçüklüğünde babasına bir içim su verirse, Allahü teâlâ ona kıyâmet günü, Kevser suyundan yetmiş içim su verir.”

“Rü’yâsında beni gören, gerçekten beni görmüştür. Çünkü, şeytan benim sûretime giremez.”

“Harb, hîledir.”

“Kabrim ile minberim arası, Cennet bahçelerinden bir bahçedir.”

“Bir müslümanın vücûduna bir rahatsızlık isâbet ettiği zaman, Allahü teâlâ, o kulunu koruyan meleklere, sağlığı yerinde iken yaptığı amelleri, her gece ve gündüz, bu kulum için yazınız, emrini verir.”

“Bütün zevcelerimle evliliklerim ve kızlarımı evlendirmem, hepsi Cebrâil’in (aleyhisselâm) Allahü teâlâdan getirdiği izinle olmuştur.”

“Kalbinde, benim sevgim olan bir kulun cesedini Allahü teâlâ Cehennemde yakmaz.”

“Yaslanarak yemek yemem.”

“Bir kimse, bir kötülük görürse, onu eliyle düzeltsin. Buna gücü yetmezse, diliyle, buna da gücü yetmezse, kalbiyle buğz etsin. Bu ise îmânın en zayıf mertebesidir.”

“Her peygamberin kendi ümmeti hakkında duâsı vardır. Benim duâm, ümmetime şefaat için oldu.”

“Saflarınızı düzeltiniz, çünkü safların doğru ve düzgün olması, namazı tamamlar.”

“Resûlullah (aleyhisselâm) Kur’ân-ı kerîmi hatmedip bitirdiği zaman, ehlini (ailesini) toplar ve duâ ederdi.”

“Kur’ân-ı kerîm bittikten sonra yapılan duâ, kabûl edilir.”

“Âdemoğlu, helak olsa, ihtiyârlasa bile, onda, hırs ve emel (arzu ve istekler) yine kalır.”

“Şefaatim, ümmetimden büyük günâhı olanlara olacaktır.”

“Allahü teâlâ, yapmadıkları ve konuşmadıkları müddetçe, ümmetimin kalbine gelen vesveseleri bağışlamıştır.”

“Arzu ve istekler, yapılmadığı ve konuşulmadığı müddetçe, bağışlanır.”

“Resûlullah (aleyhisselâm) hasır üzerinde uyumuş, yanlarında izler yapmıştı. Hazreti Âişe, “Yâ Resûlallah İran Kisrası ve Bizans İmparatoru Kayser büyük bir saltanat içerisindedir. Sen ise, Allahü teâlânın Peygamberisin, hiç bir şeyin yok. Hasır üzerinde uyuyor, değersiz elbiseler giyiyorsun” dedi. Bunun üzerine Resûlullah (aleyhisselâm), Hazreti Âişe vâlidemize şöyle buyurdu: “Yâ Âişe! Eğer isteseydim, altından dağlar, benimle yürürdü. Cebrâil (aleyhisselâm) bana, dünyâ hazinelerinin anahtarlarını getirdi. Ben istemedim.”

“Allahü teâlâya, herhangi bir şeyi ortak koşmadan konuşan bir kimse Cennete girer.”

İbni Mes’ûd’dan (radıyallahü anh) bildirilmiştir Resûlullaha en üstün amel hangisidir, diye sordum. Resûlullah (aleyhisselâm) şöyle buyurdular: “Zamanında kılınan namaz, ana-babaya iyilik, Allahü teâlânın yolunda cihad etmek.”

Resûlullah (aleyhisselâm), Allahü teâlâdan şöyle bildirir: “Kulum bana bir karış yaklaşırsa, ben ona, bir arşın yaklaşırım. Kulum bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. Kulum bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim. Eğer kulum, yer dolusu hatâ ile gelse yalnız bana bir şeyi ortak koşmasa, onun yer dolusu hatâlarını bağışlardım.”

Mis’ar bin Kedâm’ın (radıyallahü anh) kıymetli sözlerinden ba’zıları: “İnsanların en ârifi, onların ayıbını görmeyendir.”

Mis’ar hazretleri şu ma’nâda bir şiir söyledi: “Ey aldanmış kişi, senin gündüzlerin gaflet, gecelerin de uyku ile geçiyor. Sonu pişmanlık olan işlerde kendini sıkıntıya sokuyorsun. Hayvanlar da dünyâda böyle yaşıyor.”

“Kişi, haramların bir anlık lezzetine ve tadına aldanır. Ondan sonra o lezzet kaybolur. Fakat günah ve yaptığından pişmanlık ve utanma devam eder.”

“Oğluna şöyle nasîhatta bulunmuştu: “Oğlum! Ben sana nasihatimi ettim. Sen çok şefkatli olan babanın sözünü dinle. Şaka ve gösterişi terk et. Bu iki huyu, sevdiğim hiç kimse için istemem. Ben bu ikisini denedim. Hiç kimseye övünecek ve övünülecek bir tarafını görmedim. Bilgisizlik, toplum içerisinde kişinin değerini düşürür.”

Mis’ar bin Kedâm’a (radıyallahü anh), Medinedekilerin en âlimi kimdir? diye sordular. Cevab olarak, “En takvâ sahibi (haramlardan sakınan) kimse, en âlim odur” buyurdu.

Duâ istemek için gelene, “Sen duâ et ben âmin diyeyim. Çünkü, duâ etmek, istek sahibinden olur” buyururdu.

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾

1) El-A’lâm cild-7, sh. 216

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-10, sh. 113

3) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 57

4) Hilyet-ül-evliyâ cild-7, sh. 209

5) Tam İlmihâl Se’âdet-i Ebediyye sh. 1038